

LA POLICIA DE MATARÓ AL SEGLE XVIII

El tema que enguany presentem va lligat al concepte que mou els homes del s. XVIII vers la seva ciutat, per fer d'aquesta un lloc digne de viure i motiu d'elogis per parts dels seus visitants.

Al llarg del segle, els viatgers que vénen a les nostres contrades, en fer les seves descripcions, coincideixen a oferir-li tot tipus d'elogis, com els que fa Francisco Zamora quan passa per la nostra ciutat a finals del segle:

... sus calles son anchas y derechas; sus casas, muy blancas y limpias, con pequeños jardines que se ven desde las calles, y con abundancia de aguas... (1)

Aquestes apreciacions, de caire positiu, es deuen a tota una sèrie de factors, que promouen la ciutat vers una nova concepció de la vida urbana. D'entre ells, volem ocupar-nos d'unes disposicions que, en el seu moment, significaren un pas fonamental en aquesta línia d'avenç urbanístic i social. Ens referim, concretament, a les ordenances de Policia, és a dir, aquelles que es preparaven de l'embelliment general de la ciutat.

Sens dubte, són l'Ajuntament i el seu equip de govern els principals promotors de les noves idees. Aquest fet, que aquí se'ns manifesta de forma aïllada, esdevindrà la tònica general de l'evolució urbanística a tot Catalunya.

Per tant, podem afirmar que, a part de les grans transformacions polítiques, econòmiques i ideològiques, tenim també un canvi total relatiu al nostre tema. Esquemàticament, podríem dividir el segle en dos grans moments, complementaris entre si: de 1714 a 1760 i de 1760 a 1790.

En els primers anys del segle, es continua amb la tònica general que havia eixit en el segle anterior. Després de la Guerra de Successió, el govern de les ciutats està marcat per una dependència vers l'Estat centralista que es tradueix, a nivell urbà, amb una presència majoritària de l'estament militar, (precisament el primer agent transformador de la ciutat), el qual impulsa la construcció de noves edificacions, com ara les casernes i els baluards, que ocasionaran un greu problema a la població civil, veient-se obligada a allotjar els soldats en llurs pròpies cases. Seguint J.R. Triadó (2), la desfeta del Principat portà, no tant a la no realització de noves solucions urbanístiques, com a la reconstrucció d'allò que continuava en peu.

La segona etapa (1760-1790) ve acompanyada de dos fets cabdals que afavoriran les millores posteriors: per un costat, el regnat de Carles III, al qual segueix un llarg període de pau; i per l'altre, les millores promogudes per les noves idees il·lustrades.

Aquests elements comporten una gran empenta demogràfica, lligada amb un gran creixement econòmic i un conjunt de millores higièniques, afavorida en gran mesura pels avenços científics. La confluència de tots aquests elements provocarà, al nostre entendre, un canvi en les ciutats i en les formes de viure dels seus ciutadans. Així doncs, durant aquesta segona meitat de segle s'imposa una visió funcional i instrumental de la *urbs*, que es veurà plenament desenvolupada en el segle posterior. Recordem que, durant el s. XVIII, la ciutat havia variat molt poc la seva fesomia. Fins i tot, podríem afirmar que s'havia mantingut immòbil des de l'època baix medieval. La majoria d'historiadors (3), han coincidit en dir que la densificació havia estat l'únic factor d'engrandiment de la ciutat.

Tal com diuen Manuel Garcia i Albert Guàrdia (4) la higiene es converteix en el problema central del segle, del qual sorgirà un nou model de ciutat. Veurem com es realitzen tot un seguit de canvis, com són: l'aïllament de les epidèmies, el control dels escorxadors i mercats per mitjà d'ordinacions, l'allunyament dels cementiris de la ciutat, l'intent de regularització de les aigües... Rellegint els Acords Municipals, ens adonem que hi ha un desig manifest de controlar i regular els aspectes de la vida quotidiana que, de forma directa, poden alterar la marxa de la sanitat pública, com les ordinacions per fer pa, vendre carn, peix o d'altres productes alimentaris.

Es tendeix a fer de la ciutat un lloc agradable per a viure, d'acord amb aquesta línia de millora urbanística global: s'empedren els carrers, es planten arbres, es blanquegen les cases, etc.

Per tenir una visió general del Mataró del s. XVIII -tant a nivell polític com social- no ens ha de passar per alt el treball recentment publicat per en Francesc Costa (5).

Veiem, doncs, que l'embelliment i el *buen aspecto público* és una preocupació constant que està en la ment dels governants i, perquè arribi a bon fi, cal tenir en compte tots els temes que al llarg del segle seran motiu de debat.

Per manca d'espai, tocarem només el tema de la Policia, el qual ens servirà per tenir una visió de com s'orienten les coses urbanísticament, i les mesures sanitàries que es deriven d'elles.

Ja coneixem per J. Llovet (6) que les noves edificacions i les obres públiques de la ciutat no es fan de forma incontrolada i desharmònica, sinó que es segueixen unes pautes imposades per l'Ajuntament. Aquest nomenava un cos de persones, conegudes amb el nom de Policia o Obrers de Policia, segons P. Molas i Ribalta (7), que s'encarregaven de la vigilància i la correcta execució de les obres públiques. Una descripció de l'època, ens aclarirà millor el seu paper:

Prevedrán a las justicias de las ciudades, villas y lugares de su Provincia se esmeren en su limpieza, ornato, igualdad y empedrados de las calles y que no se permitan desproporción ni desigualdad en las fábricas que se hiziesen de nuevo y muy particularmente atenderán a que no se deforme el aspecto público... que si por lo mismo algún edificio o casa amenazase ruina obliguen a sus dueños a que las reparen dentro del término que se les señale... y que en ocasión de obras y casas nuevas o derribos de las antiguas quedaran más anchas y derechas las calles y con la posible capacidad las plazuelas disponiendo que no queriendo rehedificar las arruinadas en sus solares se les obligue de su venda o tassación... (8)

El càrrec de Policia podia ser exercit per un diputat de l'Ajuntament, com és el cas de Josep Riera (9). Era ajudat en els seus peritatges pel mestre de cases de la ciutat, o en cas necessari es buscaven altres perits més qualificats.

Aquest cos policial es regeix internament per un sistema d'ordenances que van variant al llarg del segle, de forma continuada. Concretament a Mataró, en coneixem dues: la de 1703 (10) ressenyada el 1948 en la revista *Museum* (11), i les impreses per Joan Abadal en el 1822 (12).

Som de l'opinió que, entre una data i l'altra, no es van fer públiques més ordinacions, sinó que en lloc d'això s'anaren afegint al llarg del segle tot un seguit de noves mesures. En la mateixa època i pel que fa a la ciutat veïna de Barcelona, el Comte de Ricla, Capità General (13) havia demanat en el 1768, a l'Ajuntament, que realitzés unes ordenances, però anys més tard, el 1770, encara no s'havia presentat cap projecte. Finalment es publica l'any 1771, tot i no seguir estrictament el model del Comte.

Mentre que les ordenances de 1703 consten de 27 articles, en les quals es suma un més el 1705, no trobem altres notícies massa remarcables al llarg del segle, fins que de l'any 1773 (14) ens consta l'existència del capítol 32, on se'ns indica la tasca concreta de la Policia (ressenyat en la nota 8). Pensem que la no existència de noves ordinacions és degut bàsicament, al fet que Mataró es regia per les noves mesures que es dictaven a Barcelona.

Les ordinacions publicades en el 1822 (15) ens fan pensar que havien de ser molt semblants (per no dir iguals) a les vigents a finals del segle. Estan constituïdes per 47 articles, entre els quals es troben inclosos els 28 articles de les mesures anteriors. Per conèixer aquestes ordinacions, el que hem fet en aquest treball és transcriure com a apèndix el seu índex, per fer més fàcil la seva consulta (veure apèndix 1).

En síntesi, direm que aquestes ordinacions diferien molt poc de les anteriors, i en elles trobem el fil conductor de tot el s. XVIII, el tema de la sanitat per sobre de tot. A part d'això, no ens ofereixen encara cap normativa concreta que regularitzi l'edificació d'immobles. Aquesta apareix, de forma dispersa, al llarg dels Acords de tot el segle.

Repasant el treball de Marina López i Ramon Grau (16) que realitzen per a la ciutat de Barcelona, ens assabentem que hi ha tota una estratègia político-militar, que roman dissimulada per sota del pur fet urbanístic. Segons els autors, *la ideologia urbanística del Comte de Ricla, no era en lo esencial una estética sino una estrategia derivada de la obsesión por la posibilidad de amotinamientos*. En aquest sentit, resulta evident que els amagatalls que oferien els carrers estrets, feia d'aquests un lloc ideal per a la defensa dels civils, en contraposició de les forces militars.

Consultant els Acords, hem elaborat les dades que a continuació anirem detallant, intentant de seguir una línia temàtica.

Un dels fets característics de tot el segle és la construcció de cases per part de nombrosos particulars, amb l'objectiu definitiu d'obtenir una bona font d'ingressos, davant del poc servei que, en aquest sentit, els feien les terres. Els propietaris podien fabricar cases, sempre que els seus dissenys fossin acceptats pels perits de l'Ajuntament. De mica en mica, s'anaren confeccionant tot un seguit de mesures en referència a les edificacions, com és el cas de l'alçada de les cases, l'amplada dels carrers, etc.

Cap a la fi de la Guerra de Successió i per voluntat de la Sra. Anna M. Arnau i de Cabanyes, es comença a urbanitzar un espai que en l'actualitat és el centre neuràlgic de la nostra ciutat, la plaça de Santa Anna. En la concessió del permís per edificació, se'ns especifica el següent: *Cerca lo portal de Barcelona deixant lo terreno per plassa ab la conformitat que esta ideat y assenyalat, a més remarca que las casas estarán contiguas a la dita plassa degan ser altas de dos sostres y teulada...* (17) *i que es faixin ab lo aseo y perfeccio... miren y regonegan lo modo ab que hauran de estar delineadas y plantadas las ditas casas y axi mateix la formalitat dels carrers* (18).

En el 1724, se'ns informa de la pròpia funcionalitat de la plaça *...se necessita su hanchura por su lucimiento y ornamento de esta ciudad, el paseo y divertimento de ella, como y tambien para hazer... el exercito de soldados, revistas y demas funciones militares assi las que se hallan aquartelados en esta ciudad como los que por ella transitan...* (19).

En el 1738, encara no està totalment acabada i els acords dels 10 de novembre ens especifiquen les seves mides *...que será de 40 canas de largo y 30 de ancho... debiéndose formar una calle de 64 palmos de ancho por linea recta del c. Real...*

Entre els altres projectes urbanístics que mouen més paperam, trobem el de les Escaletes, iniciat el 1767 i l'eixamplament de la Plaça Gran el 1772. Tots dos trigaran a ser realitzats. El primer, vint anys després de ser projectat, encara rep moltes queixes. El segon, fins al 1801 no veu realitzat el seu anhel, degut bàsicament als problemes que comporta l'enderrocament de cinc cases que impedièn el lliure trànsit vers la plaça de Sant Salvador, amb la qual cosa s'aconseguiria més espai en els dies de mercat. La urbanització de les Escaletes es vol dur a la pràctica per dos motius. Per un costat, per ser una via molt transitada per la gent que vivia al raval, i per l'altre, perquè així, *...se eviten algunos escándalos por ser aquel parage muy obscuro durante la noche...* (20).

Aquesta mateixa excusa serveix perquè el notari Pau Teixidor adrexi un memorial a l'Ajuntament el 6 de març de 1773, en què exposa la necessitat de fer unes obertures en una casa de la seva propietat al carrer de Sant Simó, amb els termes següents:

...por hermosear el aspecto publico como para precaver algunos excesos que tal vez la obscuridad de las noches y el ser tan desierta y solitaria la calle sin transito podrian motivarse...

El 1720, amb motiu de l'edificació entre els carrers de Sant Joan i del Pou de Vall, se'ns fa la següent descripció:

...pareciendo el sisseño bien formado para la continuación de ampliarse y dilatarse esta ciudad por el expresado terreno por eso la universidad da el permiso con prevencion que la calle del peix deva correr linea recta dende la Playa del Mar hasta la calle de St. Martí y que todas las casas devan tener 60 palmos de largo incluidas las paredes a fin de que a cada una de dichas casas pueda haver 3 cuartos... (21).

Fent referència als carrers, hi ha moltes mesures pel que fa a la seva rectitud, fins i tot s'enderroquen moltes cases per a aquest fi, com és el cas del carrer de Sant Joan on s'enderroca una casa *por la drechura y ensancho de dicha calle...* (22). A més, l'amplada dels carrers ve regulada per un acord de 1788 (23) en què es dictamina que aquests no poden tenir menys de 36 pams o 40, si es tracta de camí ral.

Entre els carrers de Sant Joan i Camí Ral, en el 1722, es crea una plaça nova, en el lloc ocupat per uns edificis que es van enderrocar, ja que amenaçaven ruïna: *...puede formarse allí una plassa buena y capas en notoria utilidad y lucimiento de la ciudad... apellidando la plassa con el nombre de Plassa de Pedrajes (24)*, coneguda més tard com a placeta de Sant Joan. Uns mesos més tard, s'hi instal·la una nova font, que proporcionarà aigua als veïns del raval (25).

Al llarg del s. XVIII són oberts molts carrers, dels quals podem assenyalar el de Santa Teresa, Sant Rafel, Sant Agustí, de la Concepció, Santa Rita, Sant Joaquim i el d'Argentona, entre d'altres. En un dels Acords de finals de segle, de 1791, s'especifica que *...experimentándose el que de pocos años a esta parte va engrandeciéndose la ciudad en el número de calles por la prospención que tienen muchos posesores de tierras en establecer sus campos y huertos para este objeto (26)*.

Pel que fa als empedrats dels carrers, aquests eren molt irregulars i en les èpoques de pluja s'inunden amb molta facilitat. Això serà motiu de constant preocupació i quefer per part dels obrers de Policia. Posarem dos exemples: *...el empedrado antiguo que se halla dende la fuente de la plazuela de Tarau a la de la fossa resuelven y manden hazer lo que tengan por mas conveniente (27)*. Són els veïns del carrer de Sant Josep, els qui pateixen més les riuades *...con motivo de estar mas alto el piso de la riera de Cirera que el envocado de la puerta de St. Joseph y teniendo presente iguales daños que sufren los vecinos del barrio del arreal de arriba nombrado del Massava, los de la c. Argentona... (28)*. Per aquesta causa i d'altres de semblants, el 1784 s'intenta d'eixamplar la riera de Cirera. Qui realitzarà *el experimento* és l'enginyer Dn. Clemente de Haedo Espina qui per ordre reial s'encarregarà *de ensanchar y profundizar la riera de Cirera y de arreglar lo demas que en este termino pueda servir de obstaculo al libre transito de las aguas evitando por este medio iguales o mayores daños (29)*. Aquest eixamplament no acaba de solucionar el problema i més tard, el 1785, els veïns del carrer Massevà es queixen del fet que reben tots els efectes de les vingudes d'aigües (30).

Com a conseqüència de l'edificació de la Rambla, en el 1721, disposem d'una de les millors descripcions sobre com havien de ser les cases que es construïen de nou: *hayan de tener dos altos a saber es, dende el umbral de dichas casas hasta el rafago del texado de ellas de 45 palmos de alto de pared en diestro y las puertas que daran a dicha plasa y calle hayan de ser de canteria con piedra picada de 14 palmos y medio de alto y 10 palmos de ancho habiendo de tener la misma postura y proporcion de dicha puertas a saber es de alto 8 palmos y medio y de ancho 5 palmos y los texados hayan de ser con igualdad todos y hayan todos de correr una misma linea y igualdad (31)*. Han de ser, doncs, *uniformes y de iguales altitud y grandor i no biscornadas que formarian un mal aspecto publico*.

Al 1780 trobem una normativa per a les cases que tenen volada a les teulades i ens especifica que *de no componerse las voladas de los texados vulgo barbacanas dexan sin asegurar con firmeza los tiestos para flores, ollas y otros trastes que ponen en terrados y ventanas que... con los impetus del viento acontecer el caher en las calles texas de dichos texados, tiestos y demas trastes que pueden causar gravisimos daños... (32)*.

De les deixalles que resulten de les noves construccions, també se n'ocupen les ordinacions, obligant que siguin llençades on l'Ajuntament disposi. Fins al 1778, s'havia tolerat *poner tierra y cascajos de ruinas de casas, piedras, cenissas y otros desechos de obras en la plassa publica nombrada de Tarau*, però en fer-ne un abús, *el sentir su*

grande pesso la pared del muro que da en ella... amenaza el todo ruhina (33). Així, doncs, es busquen noves zones de la ciutat aptes per a aquest fi. Una d'elles serà, per exemple, el camí dels Caputxins, el qual, després de les inundacions del 1784, havia esdevingut una via totalment intransitable (34).

Moltes són les irregularitats que es produeixen a les ciutats en matèria de construcció, i que els obrers de Policia no arriben a evitar tot i les nombroses multes dictades.

Ja a les ordinacions de 1703, l'article 7 deia el següent: *que no es puegued edificar de nou taulells tan de pedra com de fusta postissos, perxas de fusta, padrissos, balcones, cantonades ni altres qualsevol coses que hiscan fora lo carrer en los enfronts de llurs cases ni en altre part... que primer no tingan llicencia de la obreria pera que los pugui donar la mida del que pot volar en fora*. Però, malgrat això, es continua construint sense permisos (35) i amb materials que no són els adequats.

Entre els materials que són objecte de polèmica trobem el ferro per la fusta i la pedra picada pel maó. En el primer dels casos, és el mateix acord que ens especifica el perquè no poden ser de fusta *los balcones hecho de madera estando como estan al sol y sereno con facilidad se pudren y... se han sucedido varias desgracias de caher por ellos con aquel maderamen algunas personas en la calle y queriendo precaver estas desgracias... hazerse los balcones de hierro con los cuales se experimentaria mayor seguridad y buen aspecto publico* (36).

Un dels motius que preocupa més els obrers de Policia és la utilització cada cop més generalitzada dels maons en lloc de la pedra picada, com era estipulat, tant per a les obertures com per a les cantonades de les cases. Sobre això, la Policia s'expressa amb les següents paraules: *...el que fabricase la esquina de aquella su dicha casa de piedra picada no solo no la ha hecho sino que esta continuando en fabricar dicha su casa y dicha su esquina sin la mencionada piedra picada* (37). Finalment, s'arriba a l'acord que es mani *compadecer a los prohombres del gremio de albañiles... y que se les notifique... que absolutamente se les prohibe el construir... ninguna ventana, balcon, rejas ni aberturas que no obtengan el permiso de los Sres. Regidores y que las construyan con piedra picada y en ninguna manera con ladrillo en caso que no se cumpla, la multa es de 3 libras* (38). Es tracta d'una notícia del 1776, anys més tard que l'Ajuntament dictaminés unes ordinacions als rajolers sobre les mides que havien de tenir les seves peces, les quals es van fer públiques el 1769 (39).

Marina López i Ramon Grau en el seu article (40) ens posen al corrent que, a la ciutat de Barcelona, aquestes ordinacions s'havien donat en el 1768, i en elles l'autoritat obligava a fer maons *pesats* i *grossos*, mentre que els mestres de cases feien servir els *lleugers*. Aquests últims foren implantats bàsicament per dues raons. Una, perquè resultaven més econòmics, amb la qual cosa les obres sortien més rendibles, i la segona, perquè pel fet de ser més lleugers els materials, els edificis pesaven menys i així es podien fer més alts.

Quant als materials utilitzats per a les façanes, l'acord del 10 de desembre de 1777 ens diu el següent: *...en vista de verse que las paredes de los frontispicios de dichas casas se fabricavan con cal miscuida con mucha tierra o argila motivo de su facil ruhina como se tenia experimentado en diferentes cases del caso de esta ciudad... Ha acordado que todos los maestros de obras de fabricar las paredes que dan al aspecto publi-*

co todas de cal y canto sin mexcla alguna de tierra bajo pena de 25 libras (41).

A més de totes aquestes qüestions entorn a la forma de construir, en trobem d'altres que estan relacionades més directament amb la higiene, com és per exemple: cada estiu s'han de regar els carrers diàriament, no es poden treure les letrines de les cases a les hores diürnes, (sinó que s'estableix l'horari de 7 de la tarda a 7 de la matinada, a fi que no produeixin males olors), no es poden llençar als carrers escombraries, les voreres han d'estar ben netes i emblanquinades les cases, etc...

Totes aquestes qüestions i moltes més, ens les reservem per a properes comunicacions.

Res més i mercès per l'atenció deguda.

Carme Espriu i Fernàndez

NOTES.

- 1.- ZAMORA, Francisco de. *Diario de los viajes hecho en Cataluña*. Documentos para la cultura, núm. 3, Ed. Curial. Barcelona 1973.
- 2.- TRIADÓ, Joan-Ramon. *L'època del barroc. S. XVII-XVIII*. (Història de l'Art Català, vol. V). Ed. 62, Barcelona 1984.
- 3.- TARRADELL, Miquel i d'altres. *Evolució urbana a Catalunya*. Ed. La Magrana, núm. 3. Institut Municipal d'Història, Ajuntament de Barcelona. Barcelona 1983.
- 4.- GARCIA, Albert; GUÀRDIA, Manuel. *Transició i ciutat. Les transformacions de l'estructura de l'espai*. Manuscrits de la rev. d'història moderna, Bellaterra, abril 1987, núms. 4-5.
- 5.- COSTA i OLLER, Francesc. *Mataró al segle XVIII. Anys de Borbons, negocis, pirates i el Déu dels exèrcits*. Ed. Alta Fulla. Patronat Municipal de Cultura de Mataró, Col. Caps de Bou núm. 9. Mataró, abril 1988.
- 6.- LLOVET, Joaquim. *La ciutat de Mataró*, vol. I i II. Ed. Barcino, Barcelona 1961.
- 7.- MOLAS i RIBALTA, Pere. *Societat i poder polític a Mataró / 1778-1808*. Premi Iluro 1972. Ed. Rafael Dalmau, Mataró 1973.
- 8.- Arxiu Municipal de Mataró (A.M.M.). *Acords*, 23 març 1773.
- 9.- A.M.M. *Acords*, 21 maig 1771.
- 10.- A.M.M. Lligall històric 71. Ordinacions de 1703 i 1705.
- 11.- Revista *Museum*, 1948, pàgs. 51 i ss.
- 12.- A.M.M. Lligall històric 223. Ordinacions de Policia de la ciudad de Mataró. Juan Abadal, Mataró 1822.
- 13.- LÓPEZ, Marina; GRAU, Ramon. *Barcelona entre el urbanismo barroco y la revolución industrial*. Cuadernos de Arquitectura, núm. 80 (gener-febren) pàg. 28-37, 1971.
- 14.- *Ibidem* nota 8.
- 15.- *Ibidem* nota 12.
- 16.- *Ibidem* nota 13, pàg. 31.
- 17.- A.M.M. *Acords*, 31 maig 1713 i 12 juny 1713.
- 18.- A.M.M. *Ibidem*, 4 juliol 1715.
- 19.- A.M.M. *Ibidem*, 14 agost 1724.
- 20.- A.M.M. *Ibidem*, 13 febrer 1767.
- 21.- A.M.M. *Ibidem*, 24 maig 1720.
- 22.- A.M.M. *Ibidem*, 14 octubre 1720.
- 23.- A.M.M. *Ibidem*, 29 agost 1788.

- 24.- A.M.M. *Ibídem*, 19 gener 1722.
- 25.- A.M.M. *Ibídem*, 3 juny 1722.
- 26.- A.M.M. *Ibídem*, 18 novembre 1791.
- 27.- A.M.M. *Ibídem*, 10 maig 1765.
- 28.- A.M.M. *Ibídem*, 10 novembre 1779.
- 29.- A.M.M. *Ibídem*, 1 setembre 1784.
- 30.- A.M.M. *Ibídem*, 1 juliol 1785.
- 31.- A.M.M. *Ibídem*, 27 desembre 1721.
- 32.- A.M.M. *Ibídem*, 19 setembre 1780.
- 33.- A.M.M. *Ibídem*, 16 març 1778.
- 34.- A.M.M. *Ibídem*, 24 març 1784.
- 35.- A.M.M. *Ibídem*, 18 març 1776 i 26 setembre 1768.
- 36.- A.M.M. *Ibídem*, 14 juliol 1769.
- 37.- A.M.M. *Ibídem*, 13 setembre 1773.
- 38.- A.M.M. *Ibídem*, 18 març 1776.
- 39.- A.M.M. *Ibídem*, 13 març 1769.
- 40.- *Op. cit.* nota 13, pàg. 36.
- 41.- A.M.M. *Acords*, 10 desembre 1777.

APÈNDIX 1

Les Ordinacions de Policia de 1822, foren impreses a Mataró per en Joan Abadal. I ens limitarem ara a transcriure el seu índex. Per a aquelles persones que estiguin interessades en una consulta més aprofundida dels seus articles, donem la referència del lloc on poden ser localitzades.

- 1.- *Que no se hechen vasuras, ni inmundicias en las calles.*
- 2.- *Los curtidores no pueden desollar animales en las calles, ni enterrarlo en las calles... sino que deben hacerlo en la orilla del mar, más allá de la riera dicha de Argentona.*
- 3.- *Nadie puede echar tierra en las plazas y calles... debiéndola llevar en donde dispusiesen los Sres. de Policia.*
- 4.- *No pueden hecharse aguas sucias en las calles.*
- 5.- *Por los conductos de las aguas pluviales no pueden hecharse otras aguas sino aquellas.*
- 6.- *Los frontispicios de las casas deben los vecinos tenerlos compuestos.*

- 7.- *La lana, ni sombreros no puede lavarse dentro la Ciudad en la acequia de los Molinos, etc.*
- 8.- *Nadie puede poner la regata en dicha acequia sino en el día de su diada, ni hechar tierra i piedras en ella.*
- 9.- *No se puede lavar en las fuentes ni en los abrevaderos lienzos, verduras, ni otras cosas.*
- 10.- *No se puede amasar cal en las plazas y calles.*
- 11.- *Los carros, volantes, y animales no deben correr por la ciudad, ni se les puede dar comida, ni fijarlos en las anillas.*
- 12.- *Los tosinos no deben hir por plazas y calles.*
- 13.- *Las latrinas à que tiempo y hora han de sacarse. Desde las ocho de la noche hasta el amanecer.*
- 14.- *Los cuberos, carpinteros ni otros no pueden embarazar el transito de las calles. En caso de que se hiziesen obras, deberán arrimarse los materiales, argamasa, barro o cal a las paredes de las calles de las casas en que trabajaren, sobretodo por la noche.*
- 15.- *Nadie puede hazer hoyos en las calles sin permiso. En caso que este fuera necesario, por la noche habria de poner un farol o lámpara, que pueda con luz verse el peligro, el cual habrá de arder desde el principio de la noche hasta que sea de día claro.*
- 16.- *Para abrir balcones, ventanas y rexas es preciso permiso. No pueden tampoco hacerse nuevas casas ni demolerse casas ya fabricadas.*
- 17.- *Los Portales y ventanas han de ser de piedra picada. Entendiéndose hasta el segundo piso, en caso de no practicarlo, la pena será de demolición de la obra, y así mismo se les prohíbe el fabricar las paredes maestras, vulgo de esquina en que de la lluvia y viento, por el peligro y ruina que se ha experimentado en muchas partes, el que se hagan de argila vulgo de tapia, si que deberán fabricarse de ladrillo, o de cal, y canto.*
- 18.- *No pueden dexarse de noche en la calle, carros, volantes, etc.*
- 19.- *En la calle no pueden tenderse abadejo.*
- 20.- *Para tender cueros se necesita licencia.*
- 21.- *Quinquilleros y revendedores no tienen lugar en las plazas. A menos que sean los Regidores Obreros que les dictaminen unos puesto.*
- 22.- *Hortelanas deben ocupar el lugar y plaza destinados por el Ayuntamiento.*
- 23.- *La fruta seca y verde ha de venderse en la plaza maior. (Aquest article no va tenir efecte).*
- 24.- *No puede venderse cosa alguna en la calle de Sta. Maria, esto és desde la esquina de la calle de Palau de la plaza mayor a la de San Christoval, atendida la estrechez de dicha calle... y que quede libre transio para los concurrentes.*
- 25.- *El tránsito de las tiendas de mar, libre para pasar carros.*
- 26.- *Las estacas de la playa de Mar deben sacarse.*
- 27.- *Los hoyos sacadas las embarcaciones deben taparse.*

- 28.- *Las aguas de hacer arengadas deben hecharse al mar.*
- 29.- *En las murallas no se hagan montones de estiercol.*
- 30.- *Los cáñamos deben amararse fuera el termino de la Ciudad.*
- 31.- *Caminos reales deben componerlos los dueños confindantes.*
- 32.- *Los dueños de casas deben avisar de los inquilinos. El que no haya familias de mala vida, fama y costumbres; y que no se pueda alguilar nincuna casa a forastero, sin que, el que deberá ocuparla haya obtenido el debido permiso.*
- 33.- *No pueden ponerse guarda ruedas sin licencia.*
- 34.- *Empedrados deben recomponerse cada año. En el mes de Enero, los dueños de las casas han de componer, a sus costas, el empedrado del frontis de sus casas en los cuatro palmos de la sera y no mas procurando que el enlosado no haga disonancia ni desigualdad en el piso de la calle en ninguna parte.*
- 35.- *Los faroles deben pagarlos quien los rompiere.*
- 36.- *Caños y conductos de las fuentes no pueden romperse.*
- 37.- *Repuesto de faginas y paja, deben ser al extremo de la ciudad.*
- 38.- *Sangrar, y trasquilar animales deben ser fuera de la ciudad.*
- 39.- *El frontis de las casas debe barrerse cada sábado. Desde el medio de la calle hasta las paredes de ellas, y no de otra manera, y desde 1º de Julio hasta el último de Setiembre todos los miércoles y sábados, regándolos en estos tres meses dos veces al día la una desde las seis a la siete de la mañana y la otra desde las cinco a las seis de la tarde, debiendo recoger la basura y hecharla en las latrinas de sus casas.*
- 40.- *En las barandas de terrados y ventanas no se pongan tiestos.*
- 41.- *En las plazas y calles no se hagan fuegos.*
- 42.- *Las chimeneas deben limpiarse cada año.*
- 43.- *Pajas de gergones y cosas de mal olor no pueden quemarse dentro la ciudad.*
- 44.- *Los muchachos no pueden tirar piedras.*
- 45.- *Casas que amenazan ruhina deben avisar los vezinos.*
- 46.- *En las calles no se esplugen sabanas, camisas, etc.*
- 47.- *Muertos los cerdos debe limpiarse el lugar.*

Publicadas por los parages públicos y acostumbrados de la presente ciudad de Mataró, en los días 26 i 27 de Enero de 1822.